

Společné stanovisko MMR a SEI k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci a k předkládání dokumentace v územním a stavebním řízení

I. Úvod

Postavení dotčených orgánů ve správním řízení obecně upravuje § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, speciální procesní úpravu potom obsahuje zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) správního řádu vyplývá, že dotčenými orgány jsou orgány, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Tímto zvláštním zákonem pro Státní energetickou inspekci (dále jen „SEI“) je zákon č. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a dále zákon č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pracovníci Státní energetické inspekce při vydávání stanovisek a závazných stanovisek postupují podle § 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb. a § 13 odst. 2 a odst. 3 zákona č. 406/2000 Sb. Rozsah stanovisek a závazných stanovisek je určen prováděcím předpisem k zákonu č. 406/2000 Sb., tj. vyhláškou č. 195/2007 Sb.

II. Stanoviska k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci

Stavební zákon upravuje součinnost orgánů vykonávajících působnost na úseku územního plánování s dotčenými orgány. Přitom ve svém § 4 odst. 2 písm. b) stanoví, že dotčené orgány vydávají pro postupy, které nejsou správním řízením stanoviska; tato jsou závazným podkladem pro politiku územního rozvoje a pro opatření obecné povahy vydávaná podle stavebního zákona (tedy i pro územně plánovací dokumentaci).

Postavení SEI jako dotčeného orgánu v procesu pořizování politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace je zakotveno v zákoně č. 458/2000 Sb. a v zákoně č. 406/2000 Sb. takto:

§ 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb. zní:

„Státní energetická inspekce, jako dotčený správní orgán, uplatňuje **stanoviska k územnímu plánu a regulačnímu plánu** a závazná stanoviska v územním řízení a stavebním řízení¹⁵⁾.“
odkaz ¹⁵⁾ zákon č. 183/2006 Sb.

§ 13 odst. 3 zákona č. 406/2000 Sb. zní:

„Státní energetická inspekce je dotčeným orgánem státní správy při pořizování politiky územního rozvoje a územní plánovací dokumentace, pokud umisťují nebo mění zdroje energie, distribuční soustavy určené k distribuci elektrické energie a plynu, nebo rozvodná tepelná zařízení. V těchto případech vydává stanovisko v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem.“

Prováděcím předpisem k zákonu č. 406/2000 Sb. je vyhláška č. 195/2007 Sb., jejíž § 1 zní:

Rozsah stanovisek k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci

(1) Stanovisko k politice územního rozvoje obsahuje posouzení vymezení ploch a koridorů technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu nebo ploch a koridorů technické infrastruktury, které svým významem přesahují území jednoho kraje.

(2) Stanovisko k zásadám územního rozvoje obsahuje posouzení vymezení

- a) ploch a koridorů technické infrastruktury nadmístního významu,
- b) veřejně prospěšných staveb pro technickou infrastrukturu nadmístního významu.

(3) Stanovisko k územnímu plánu obsahuje posouzení

- a) koncepce technické infrastruktury, včetně podmínek pro její umístění,
- b) vymezení veřejně prospěšných staveb pro technickou infrastrukturu.

(4) Stanovisko k regulačnímu plánu obsahuje posouzení

- a) podmínek pro umístění a prostorové uspořádání staveb pro technickou infrastrukturu,
- b) vymezení veřejně prospěšných staveb pro technickou infrastrukturu.

(5) Stanoviska podle odstavců 3 a 4 se nevydávají pro umístění zdrojů energie, distribuci elektrické energie a plynu a rozvodu elektrické energie v nezastavěném území¹⁾ a dále v zastavěném území nebo zastavitelné ploše, pokud územně plánovací dokumentace umísťuje tepelný zdroj, jehož tepelný výkon nepřesáhne 5 MW_t, a pokud se současně nenavrhuje umístění plynárenské soustavy nebo rozvodného tepelného zařízení.

(6) Stanoviska k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci vycházejí z požadavků státní energetické koncepce a z požadavků územní energetické koncepce.

Procesně je působnost SEI jako dotčeného orgánu při pořizování politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace upravena zákonem č. 183/2006 Sb. Ministerstvo pro místní rozvoj zašle návrh politiky územního rozvoje též SEI, která k němu může uplatnit své stanovisko do 90 dnů po obdržení návrhu. Ke stanovisku uplatněnému po této lhůtě se nepřihlíží.

V průběhu pořizování územně plánovací dokumentace (zásady územního rozvoje, územní plán, regulační plán) SEI jako dotčený orgán uplatňuje:

- požadavky na obsah zadání; v případě zásad územního rozvoje pouze u prvních, funkci zadání u dalších zásad územního rozvoje plní zpráva o jejich uplatňování v uplynulém období, která se s dotčenými orgány konzultuje
- stanoviska k návrhu územně plánovací dokumentace, u územního plánu případně též k jeho konceptu
- stanoviska k námitkám a připomínkám uplatněným před veřejným projednáním návrhu územně plánovací dokumentace nebo v jeho průběhu.

Požadavky na obsah zadání územně plánovací dokumentace lze uplatnit do 30 dnů po obdržení návrhu zadání. Stanovisko k návrhu územně plánovací dokumentace lze uplatnit do 30 dnů ode dne společného jednání s dotčenými orgány. Doloží-li dotčený orgán nejpozději při společném jednání závažné důvody, lhůta pro uplatnění stanoviska se prodlužuje nejdéle o 30 dnů. K požadavkům nebo stanoviskům uplatněným po lhůtě se nepřihlíží.

Stanoviska k námitkám a připomínkám uplatněným před veřejným projednáním návrhu územně plánovací dokumentace nebo v jeho průběhu se uplatňují na závěr veřejného projednání. K později uplatněným stanoviskům se nepřihlíží.

III. Závazná stanoviska v územním a stavebním řízení

Stavební zákon upravuje součinnost stavebních úřadů s dotčenými orgány. Přitom ve svém § 4 odst. 2 písm. a) stanoví, že dotčené orgány vydávají pro vydání rozhodnutí závazná stanoviska⁵⁾, která nejsou samostatným rozhodnutím ve správním řízení. odkaz⁵⁾ § 149 zákona č. 500/2004 Sb.

Postavení SEI jako dotčeného orgánu v řízeních, které provádějí obecné stavební úřady je zakotveno v zákoně č. 458/2000 Sb. a v zákoně č. 406/2000 Sb. takto:

§ 94 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb. zní :

„Státní energetická inspekce, jako dotčený správní orgán, uplatňuje stanoviska k územnímu plánu a regulačnímu plánu a **závazná stanoviska v územním řízení a stavebním řízení**¹⁵⁾.“ odkaz¹⁵⁾ zákon č. 183/2006 Sb.

§ 13 odst. 2 zákona č. 406/2000 Sb. zní :

„Státní energetická inspekce je dotčeným orgánem státní správy⁸⁾ při ochraně zájmů chráněných tímto zákonem v řízeních, která provádějí jiné stavební úřady, než jsou stavební úřady uvedené v odstavci 1. V těchto řízeních vydává závazná stanoviska, jejichž rozsah stanoví prováděcí právní předpis.“

odkaz⁸⁾ § 126 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Podmínky pro vydávání závazných stanovisek podle § 2 vyhlášky č. 195/2007 Sb.:

(1) Závazná stanoviska vycházejí z principu státní energetické koncepce, a je-li zpracována, také z územní energetické koncepce, která je zpracována v územně plánovací dokumentaci.

(2) Splnění požadavků energetického hospodářství určují prováděcí právní předpisy a české technické normy související s ochranou zvláštních zájmů chráněných zákonem o hospodaření energií.

(3) Z hlediska dodržení technických požadavků na hospodaření s energií a alternativních systémů vytápění u staveb se vydává závazné stanovisko v územním nebo stavebním řízení k územnímu rozhodnutí nebo stavebnímu povolení.

Závazná stanoviska se nevydávají u staveb:

- a) u samostatně stojících budov s roční spotřebou energie do 700 GJ, přičemž je rozhodující součet všech druhů energie,
- b) u energetických zařízení
 1. rozvodu tepla do délky potrubí do 500 m a přenášeném množství tepla do 700 GJ/rok,
 2. u zdrojů tepla do výkonu 1 MW_t a zdrojů elektřiny využívajících tepelné procesy s výkonem do 5 MW_e. Dále při aplikaci plynových turbin do 1 MW_e a při užití spalovacích motorů do 500 kW_e,
- c) u zařízení, u kterých není při provozu spotřebovávána energie.

IV. Návaznost na ustanovení zákona č. 406/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

1. Budování nových zdrojů elektřiny nebo při změně dokončených staveb s využitím spalovacích motorů s výkonem nad 0,8 MW_e spalujících dleňní nebo skládkový plyn.

U těchto zdrojů zákon č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ukládá výrobcům elektřiny podle § 7 odst. 2 povinnost podrobit dokumentaci stavby energetickému auditu z hlediska zavedení dodávky tepla. V místě zdroje uvedených plynů se v některých případech nevyskytuje vhodný odběr tepla. Státní energetická inspekce vychází jak z kvality daného paliva, u kterého se nedají garantovat parametry, tak i z dikce vyhlášky č. 150/2001 Sb., ve které v příloze č. 5 je uvedeno, že u netytických paliv např. z obnovitelných zdrojů, průmyslových a městských odpadů, kalových a vysokopecních plynů se účinnost nestanovuje. V příloze č. 7 vyhlášky č. 150/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 478/2005 Sb. se uvádí u výroby elektřiny v parním turbosoustrojí, že v případě spalování biomasy se minimální účinnost stanovuje odborným posudkem. Státní energetická inspekce bude požadovat u nových zdrojů elektřiny nebo při změně dokončených staveb s využitím spalovacích motorů s výkonem nad 0,8 MW_e spalujících dleňní nebo skládkový plyn, aby dokumentace obsahovala energetický audit včetně hodnoty individuální minimální účinnosti daného zařízení.

2. Průkaz energetické náročnosti – „veřejné budovy“.

Zákon č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v § 6a odst. 6 ukládá provozovatelům budov pro účely školství, zdravotnictví, kultury, obchodu, sportu, ubytovacích a stravovacích služeb, zákaznických středisek odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací a veřejné správy o celkové podlahové ploše nad 1000 m² povinnost umístit průkaz na veřejně přístupném místě v budově. Při obecné aplikaci práva nelze extenzivním způsobem dovozovat z jedné uvedené povinnosti další povinnost, pokud je v neprospěch provozovatele budovy. Tento právní princip osvobozuje provozovatele výše vyjmenovaných budov od povinnosti vypracování průkazu energetické náročnosti budovy. Osvobození se týká pouze stávajících budov, pokud se na ně nevztahuje povinnost podle § 6a odstavec 2 písmeno b) a písmeno c) zákona č. 406/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice 2002/91/ES článek 7 odstavec 3 ukládá povinnost pro tzv. veřejné budovy umístit průkaz na veřejně přístupném místě. Podle společného stanoviska MPO a SEI ze dne 16.6.2008 není zde definována povinnost zpracování, ale zpřístupnění průkazu veřejnosti a nelze dovozovat, že průkaz má být s okamžitou platností zpracován pro všechny existující veřejné budovy.

Orgány státní správy včetně Státní energetické inspekce se musí řídit národní legislativou, která v tomto případě umožňuje, že Česká republika garantuje prostřednictvím dotačních titulů Evropské unie program zateplení veřejných budov zejména pro školství, kde obce pro své budovy škol zpracovávají žádosti o dotaci doložené energetickým auditem.

3. Průkaz energetické náročnosti – „decentralizované systémy dodávky energie založené na energii z obnovitelných zdrojů“.

Problematika § 6a odst. 4 písm. a) zákona č. 406/2000 Sb., která se týká posouzení technické, ekologické a ekonomické proveditelnosti alternativních systémů vytápění, jako součásti průkazu energetické náročnosti nové budovy nad 1000 m² celkové podlahové plochy, bude obsažena v připravovaném materiálu Ministerstva pro místní rozvoj nazvaném „Umístování, povolování a užívání fotovoltaických elektráren a jiných systémů pro výrobu energie.“

4. Průkaz energetické náročnosti – „nízká spotřeba energií“

K odkazu ^{6a)} v § 6a odst. 8. zákona č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, na vyhlášku č. 291/2001 Sb., která byl zrušena vyhláškou č. 148/2007 Sb. :

Zákonodárce plně nepřevzal původní některá znění vyhlášky č. 291/2001 Sb. do vyhlášky č.148/2007 Sb., i když znění příslušných pasáží zákona č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zůstalo nezměněné.

Nízkou roční spotřebou energií na vytápění rozumíme takovou roční spotřebu, když měrná spotřeba tepelné energie při vytápění vztažená na jednotku objemu (viz dále) je menší než hodnota normovaná (viz tabulka).

Výpočet měrné spotřeby tepelné energie při vytápění:

$$e_V = EP_H / V \quad [\text{kWh}/(\text{m}^3 \cdot \text{rok})]$$

Normované hodnoty měrné spotřeby tepelné energie :

A/V [m^2/m^3]	e_{VN} [$\text{kWh}/(\text{m}^3 \cdot \text{rok})$]
0,2	25,8
0,3	28,4
0,4	31,0
0,5	33,6
0,6	36,2
0,7	38,9
0,8	41,5
0,9	44,0
1,0	46,7

Mezilehlé hodnoty je možno stanovit podle vztahu :

$$e_{VN} = 20,64 + 26,03 \cdot (A/V) \quad [\text{kWh}/(\text{m}^3 \cdot \text{rok})]$$

V = vnější objem vytápěné budovy [m^3]

A = celková plocha obálky budovy [m^2]

EP_H = energetická náročnost vytápění [kWh/rok]

Praha, 5.června 2009